

искључивим ослањањем на изворе енглеског уставног и обичајног права). Да не спомињемо да поред обавезујућих одлука органа ЕУ, постоји и Европски суд за људска права, у погледу којег је Република Чешка 2004. увела нову процедуру – обнављање поступка пред Уставним судом на основу потврдне одлуке ЕСЉП у кривичним питањима. У овом случају однос је такав да у обновљеном поступку Уставни суд поступа на основу правног мишљења међународног трибунала.

Као што сам већ рекао, не желим да пропустим да нагласим повод нашег сусрета на овом нивоу, а то је 50-годишњица уставног судства у Србији. Поменућу неке од околности које су биле значајне чак и за Републику Чешку, јер је југословенско искуство допринело да 27. октобра 1968. године, уставно судство доспе макар и само у текст уставног закона о чехословачкој федерацији. Иако су те одредбе остале само слово на папиру све до 1992. године, чак је и то данас веома важно. Парадоксално, чешки Уставни суд заснива свој престиж на чињеници да у ери комунизма, након угушења „прашког пролећа“ 1968. године, није било могуће применити нову уставну регулативу због отпора нове владе. Јавност овај суд види као нову установу, неоптерећену гресима прошлости, насупрот судовима и канцеларијама јавних тужилаца. Дозволите ми сада да објасним зашто је ова 50-годишњица толико важна за нас.

1. Неколико историјских коментара као увод Повезани смо заједничком прошлошћу можда и више него простором који делимо, јер су нам често и проблеми били заједнички. У прошлости се могу наћи и покушаји да их решимо, попут историјског експеримента, који се у Југославији догодио 1963. године, а у Чехословачкој 1968. године. Допуштам да ће 50-годишњица показати која земља је у то време била успешнија. Овом свечаном приликом желим да вас подсетим, у уводном делу, да није први пут да су се експерименти сударили у области права. Десило се то већ једном у 14. веку. Чак и то је занимљива околност. Поменућу још један пример из наше прошлости када су Срби били бржи од Чеха у решавању проблема који им је био заједнички. Било је то у 14. веку. Када се до тада владајућа лоза Пшемисла угасила, заменила ју је кућа Луксембурга која је, угледајући се на земље Западне Европе, увела низ новина о којима се касније говорило као о елементима модерне државе. Њихов успех био је, међутим, само делимичан. Примера ради, напуштајући теорију наслеђивања, према којој је природа државе повезана са обликом поседовања њене територије, римски цар и чешки краљ Карло IV, њен најважнији представник, покушао је да на нов начин, кроз широко замишљени кодекс *Maiestas Carolina* (1349), уреди односе у свом краљевству. Међутим, због отпора дела племства које се чврсто држало традиционалних начела и средњовековног облика управе, то му није пошло за руком. Био је приморан да прогласи да је нацрт кодекса изгорео